

Мартин Хайдегер

БИТИЕ И ВРЕМЕ

София, 2020

MARTIN HEIDEGGER

SEIN UND ZEIT

Heidegger, Martin: Sein und Zeit © Walter de Gruyter GmbH Berlin Boston.
All rights reserved.

This work may not be translated or copied in whole or part without the written permission of the publisher (Walter De Gruyter GmbH, Genthiner Straße 13, 10785 Berlin, Germany).

© Издателство „Изток-Запад“, 2020

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Цочо Бояджиев, превод, 2020

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2020

ISBN 978-619-01-0632-6

МАРТИН ХАЙДЕГЕР

БИТИЕ И ВРЕМЕ

Превод от немски
Цочо Бояджиев

пореџица
КНИГИ ЗА ИЗБРАНИ

1. **Червената книга (Liber Novus)** К. Г. Юнг
2. **Битие и време** Мартин Хайдегер
3. **Истина и метод** Ханс-Георг Гадамер

ПРЕДВАРИТЕЛНА БЕЛЕЖКА КЪМ СЕДМОТО ИЗДАНИЕ, 1953 г.

Съчинението „Битие и време“ се появи за пръв път през пролетта на 1927 г. в издавания от *Ед. Хусерл* „Годишник за философия и феноменологични изследвания“, том 8, и същевременно като отделна книга.

Текстът на настоящата препечатка, явявяща се седмо издание, не е променен, но е прегледан наново с оглед на цитатите и пунктуацията. Номерата на страниците в новата препечатка съвпадат с някои малки отклонения с тези от по-предишните издания.

Привежданото в досегашните издание обозначение „Първа част“ е премахнато. След четвърт век втората половина няма как да бъде прибавена, без първата да бъде обновена. Нейният път, прочее, остава необходим и днес, щом въпросът за битието трябва да движи нашето съществуване.

За проясняването на този въпрос може да препратим към появилото се едновременно с това ново издание в същото издателство „Въведение в метафизиката“. То съдържа текста на една изнесена през летния семестър на 1935 година лекция.

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение.

Изложението на въпроса за смисъла на битието

Първа глава.

Необходимост, структура и предимство на въпроса за битието

- § 1. Необходимостта от изрично повтаряне на въпроса за битието 17
- § 2. Формалната структура на въпроса за битието 19
- § 3. Онтологичното предимство на въпроса за битието 22
- § 4. Онтичното предимство на въпроса за битието 25

Втора глава.

Двойната задача при разработването на въпроса за битието.

Методът на изследване и неговият план

- § 5. Онтологичната аналитика на човешкото-битие-тук като полагане на хоризонта за интерпретация на смисъла на битието изобщо 29
- § 6. Задачата за деконструкция на историята на онтологията 33
- § 7. Феноменологичният метод на изследването 39
 - А. Понятието феномен 40
 - Б. Понятието логос 43
 - В. Предварително понятие за феноменологията 45
- § 8. План на съчинението 49

Първа част.

Интерпретацията на човешкото-битие-тук откъм времевостта и експликацията на времето като трансценденталния хоризонт на въпроса за битието

Първи раздел.

Подготвителният фундаментален анализ на човешкото-битие-тук

Първа глава.

Изложение на задачата за подготвителен анализ на човешкото-битие-тук

- § 9. Темата за аналитиката на човешкото-битие-тук 54
- § 10. Отграничаване на аналитиката на човешкото-битие-тук от антропологията, психологията и биологията 57

- § 11. Екзистенциалната аналитика и интерпретацията на първобитното човешко-битие-тук. Трудностите при домогването на едно „естествено понятие за света“ 62

Втора глава.

Битието-в-света изобщо като основна устроеност на човешкото-битие-тук

- § 12. Предварителен очерк за битието-в-света откъм ориентацията към битието-в като такова 64
- § 13. Поясняването на битието-в чрез примера на един имащ здрава основа модус. Познанието за света 70

Трета глава.

Световостта на света

- § 14. Идеята за световостта на света изобщо 73

А. Анализ на околосветовостта и световостта изобщо

- § 15. Битието на срещаното в околния свят биващо 76
- § 16. Вестяващата се във вътре-световото биващо светоразмерност на околния свят... 81
- § 17. Препратка и знак 84
- § 18. Заетост и значимост; световостта на света 89

Б. Открояване на анализа на световостта противно на интерпретацията на света при Декарт

- § 19. Определението на „света“ като *res extensa* 95
- § 20. Основанията на онтологичното определение на „света“ 97
- § 21. Херменевтичното оспорване на картезианската онтология на „света“ 100

В. Околното на околния свят и пространствеността на човешкото-битие-тук

- § 22. Пространствеността на вътре-световото подръчно 106
- § 23. Пространствеността на битието-в-света 108
- § 24. Пространствеността на човешкото-битие-тук и пространството 113

Четвърта глава.

Битието-в-света като съ-битие и себе-битие. „Се“

- § 25. Първоначално поставяне на екзистенциалния въпрос за „кой“ на човешкото-битие-тук 117
- § 26. Съ-присъствието на другите и всекидневното битие-с 119
- § 27. Всекидневното биване-себе-си и „се“ 127

Пета глава.

Битието-в като такова

- § 28. Задачата за тематичен анализ на битието-в 131

А. Екзистенциалната устроеност на тук

- § 29. Битието-тук като разположеност 134

§ 30. Боязънта като модус на разположеността	139
§ 31. Битието-тук като разбиране	141
§ 32. Разбиране и тълкуване	146
§ 33. Изказването като произведен модус на тълкуването	151
§ 34. Човешко-битие-тук и реч. Езикът	156

Б. Всекидневното битие на тукашното и пропадането на човешкото-битие-тук

§ 35. Брътвежът	162
§ 36. Любопитството	164
§ 37. Двусъзначността	167
§ 38. Пропадането и захвърлеността	169

Шеста глава.

Грижата като битие на човешкото-присъствие-тук

§ 39. Въпросът за изначалната цялост на структурното цяло човешко-битие-тук	174
§ 40. Основната разположеност на страха като отличителна разкритост на човешкото-битие-тук	177
§ 41. Битието на човешкото-присъствие-тук като грижа	183
§ 42. Потвърждаване на екзистенциалната интерпретация на себетълкуване на човешкото-битие-тук	188
§ 43. Човешко-битие-тук, световост и реалност	191
а) Реалността като проблем за битието и доказуемостта на „външния свят“	192
б) Реалността като онтологичен проблем	198
в) Реалност и грижа	200
§ 44. Човешко-битие-тук, разкритост и истина	201
а) Традиционното понятие за истина и неговите онтологични основания	202
б) Изначалният феномен истина и производността на традиционното понятие за истина	206
в) Битийният вид на истината и предпоставянето на истината	212

Втори раздел.

Човешкото-битие-тук и времевостта

§ 45. Резултатът от подготвителния фундаментален анализ на човешкото-битие-тук и задачата за една изначална екзистенциална интерпретация на това биващо	217
---	-----

Първа глава.

*Възможното битие-като-цяло на човешкото-битие-тук
и битието към смъртта*

§ 46. Привидната невъзможност за схващане и определяне на отмереното съобразно човешкото-битие-тук битие-като-цяло	222
§ 47. Узнаваемостта на смъртта на другия и възможността за схващане на цялото човешко-битие-тук	224
§ 48. Недостиг, край и цялост	227
§ 49. Отграничаване на екзистенциалния анализ на смъртта от възможните други интерпретации на феномена	231

- § 50. Предварително очертаване на екзистенциално-онтологическата структура на смъртта 234
- § 51. Битието към смъртта и всекидневността на човешкото-битие-тук 237
- § 52. Всекидневното битие към края и пълното екзистенциално понятие за смъртта 239
- § 53. Екзистенциална скица на едно автентично битие към смъртта 243

Втора глава.

Съразмерното с човешкото-битие-тук засвидетелстване на автентичното може-не-да-е и решимостта

- § 54. Проблемът за засвидетелстването на една собствено екзистентна възможност 250
- § 55. Екзистенциално-онтологичните основи на съвестта 252
- § 56. Зовящият характер на съвестта 254
- § 57. Съвестта като зов на грижата 256
- § 58. Разбиране на призива и вина 261
- § 59. Екзистенциалната интерпретация на съвестта и простолюдното тълкуване на съвестта 269
- § 60. Екзистенциалната структура на засвидетелстването в съвестта автентично може-не-да-е 274

Трета глава.

Автентичното може-не на човешкото-битие-тук да е цяло и времевостта като онтологичният смисъл на грижата.

- § 61. Предварително очертаване на методичните стъпки от отграничаването на автентичната съобразена с човешкото-битие-тук цялост до феноменното полагане на времевостта 280
- § 62. Екзистентно автентичното може-не на човешкото-битие-тук да е като забягваща напред решителност..... 283
- § 63. Придобитата за една интерпретация на битийния смисъл на грижата херменевтична ситуация и методичният характер на екзистенциалната аналитика изобщо 288
- § 64. Грижа и самост 293
- § 65. Времевостта като онтологичният смисъл на грижата 299
- § 66. Времевостта на човешкото-битие-тук и произлизащите от нея задачи за едно по-изначално повторение на екзистенциалния анализ 306

Четвърта глава.

Времевост и всекидневност

- § 67. Основният състав на екзистенциалната устроеност на човешкото-битие-тук и предварително очертаване на нейната времева интерпретация 309
- § 68. Времевостта на разкритостта изобщо 310
- а) Времевостта на разбирането 311
- б) Времевостта на разположението 314

в) Времеността на пропадането	319
г) Времеността на речта	322
§ 69. Времеността на битието-в-света	
и проблемът за трансцендентността на света	323
а) Времеността на внимателното обгрижване	324
б) Времевият смисъл на модификацията на внимателното обгрижване в теоретично откриване на вътре-световото налично	328
в) Времевият проблем за трансцендентността на света	335
§ 70. Времеността на съразмерната с човешкото-битие-тук пространственост	337
§ 71. Времевият смисъл на всекидневността на човешкото-битие-тук	340

Пета глава.

Времеост и историчност

§ 72. Екзистенциално-онтологично изложение на проблема за историята	342
§ 73. Простолюдното разбиране на историята	
и на случването на човешкото-битие-тук	347
§ 74. Основната устроеност на историчността	350
§ 75. Историчността на човешкото-битие-тук и световната история	355
§ 76. Екзистенциалният произход на историографията	
от историчността на човешкото-битие-тук	359
§ 77. Взаимовръзката на предходното изложение на проблема за	
историчността с проучванията на В. Дилтай и с идеите на граф Йорк	364

Седма глава.

*Времеостта и вътре-времеостта като източник
за простолюдното понятие за време*

§ 78. Непълнота на предходния времеви анализ на човешкото-битие-тук	370
§ 79. Времеостта на човешкото-битие-тук и обгрижването на времето	372
§ 80. Обгрижването време и вътре-времеостта	376
§ 81. Вътре-времеост и генезис на простолюдното понятие за време	384
§ 82. Отграничаване на екзистенциално-онтологичната	
взаимовръзка между времеост, човешко-битие-тук и световно	
време от Хегеловото схващане на отношението между време и дух	390
а) Хегеловото понятие за време	391
б) Хегеловата интерпретация на взаимовръзката между времето и духа	395
§ 83. Екзистенциално-времевата аналитика на човешкото-битие-тук	
и фундаментално-онтологичният въпрос за смисъла на битието изобщо	397

Посвещавам на
ЕДМУНД ХУСЕРА
в знак на почитание и приятелство.
Тотнауберг в Бад. Шварцвалд,
8 април 1926 г.

... δῆλον γὰρ ὡς ὑμεῖς μὲν ταῦτα (τί ποτε βούλεσθε σημαίνειν ὁπότεν ὄν φθέγγησθε) πάλαι γινώσκετε, ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ μὲν ᾧόμεθα, νῦν δ' ἠπορήκαμεν...¹ Имаме ли днес отговор на въпроса какво собствено разбираме под думата „биващо“? В никакъв случай. Така че си струва отново да поставим *въпроса за смисъла на битието*. Само затруднени ли сме да разберем израза „битие“? В никакъв случай. Така че си струва преди това най-напред да събудим отново едно разбиране за смисъла на този въпрос. Конкретното разработване на въпроса за смисъла на „*битието*“ е намерението на следващото тук съчинение. Неговата предварителна цел е интерпретацията на *времето* като възможен хоризонт на въобще всяко разбиране за битието.

Вглеждането в една такава цел, затворените в такова начинание и стимулирани от него изследвания, както и пътят към тази цел се нуждаят от встъпително изясняване.

¹ Платон, Софист, 244а.

ВЪВЕДЕНИЕ

**ИЗЛОЖЕНИЕТО НА ВЪПРОСА
ЗА СМИСЪЛА НА БИТИЕТО**

ПЪРВА ГЛАВА

НЕОБХОДИМОСТ, СТРУКТУРА И ПРЕДИМСТВО НА ВЪПРОСА ЗА БИТИЕТО

§ 1. *Необходимостта от изрично повтаряне на въпроса за битието*

С ПОМЕНАТИЯТ ВЪПРОС Е ПОТЪНАЛ В ЗАБРАВА, ПРИ ВСЕ ЧЕ НАШАТА ЕПОХА СИ ПРИПИСВА КАТО НАПРЕДЪК УТВЪРЖДАВАНЕТО ОТНОВО НА „МЕТАФИЗИКАТА“. Същевременно хората се смятат за избегнали усилията за една нова *γύγαντομαχία περὶ τῆς οὐσίας*. При това засегнатият въпрос не е кой да е. Той е спирал дъха в търсенията на Платон и Аристотел, за да заглъхне наистина след това – *като тематичен въпрос на действително изследване*. Постигнатото от двамата се е удържало в многообразни измествания и „дорисувания“ чак до „Логика“ на Хегел. И това, което някога е било изтръгнато от феномените с върховно усилие на мисълта, макар фрагментарно и на първо приближение, отдавна е тривиализирано.

Не само това. На почвата на гръцките подходи към интерпретацията на битието се е изградила една догма, която не само обявява въпроса за смисъла на битието за излишен, ами на всичко отгоре санкционира пренебрегването на този въпрос. Казва се: „битието“ е най-общото и най-празното понятие. Като такова то се противопоставя на всеки опит за дефиниране. Това най-общо и поради това недефинируемо понятие, прочее, не се нуждае от дефиниция. Всеки го употребява постоянно и вече разбира какво има предвид под него всеки път. По този начин това, което като скрито е хвърляло в безпокойство античното философстване и е поддържало въпросното безпокойство, е станало ясно като слънце саморазбиращо се – дотам, че който все още пита за него, бива уличен в методологично прегрешение.

В началото на това изследване няма как да бъдат подробно обсъдени предразсъдъците, които все отново и отново посяват и отглеждат ненужното питане за битието. Те имат корените си в самата антична онтология. Тя на свой ред може да бъде удовлетворително интерпретирана – по отношение на почвата, от която са израснали онтологичните основни понятия, с оглед уместното легитимиране на категориите и тяхната пълноценност – само при следване на пътеводната нишка на отнапред изяснения и получил отговор въпрос за битието. Ето защо ние охотно ще проведем дискусия относно тези предразсъдъци, но само доколкото по този

начин стане видна необходимостта от повторно поставяне на въпроса за смисъла на битието. Те са три:

1. „Битие“ е „най-общото“ понятие, τὸ ὄν ἐστὶ καθόλου μάλιστα πάντων.² Illud quod primo cadit sub apprehensione, est ens, cuius intellectus includitur in omnibus, quaecumque quis apprehendit. „Някакво разбиране за битието всеки път е включено във всичко, което човек възприема в биващото.“³ Само че „всеобщността“ на „битието“ не е тази на *рода*. „Битие“ не огражда най-горната област на биващото, доколкото последното бива понятиенно артикурирано по род и вид: οὐτε τὸ ὄν γένος.⁴ „Всеобщността“ на битието „надхвърля“ всяка родова всеобщност. Според обозначението на средновековната онтология „битие“ е „transcendens“.⁵ Единството на това трансцендентално „всеобщо“ спрямо многообразието на отнесените към вещите най-висши родови понятия още *Аристотел* е разпознал като *единство на аналогията*. При цялата си зависимост от онтологичното поставяне на въпроса у *Платон*, с това откритие *Аристотел* е поставил проблема за битието на принципно нова основа. Разбира се, той също не е осветил тъмната на тези категориални взаимозависимости. Средновековната онтология е дискутирала многостранно проблема най-вече в школските направления на Тома и Скот, без да достигне до принципна яснота. И когато най-сетне *Хегел* определя „битието“ като „неопределеното непосредствено“ и полага това определение в основата на всички други категориални експликации на своята „Логика“, той се придържа към същата перспектива като античната онтология, само дето изпуска от ръцете си поставения вече от *Аристотел* проблем за единството на битието спрямо многообразието на отнесените към вещите „категории“. Та когато се заявява: „битие“ е най-общото понятие, това не може да означава, че става дума за нещо напълно ясно и ненуждаещо се от всяко по-нататъшно обсъждане. Понятието „битие“ е по-скоро най-тъмното.
2. Понятието „битие“ е недефинируемо. Това следва от върховната му всеобщност.⁶ И това е правилно – щом *definitio fit per genus proximum et differentiam specificam*. Действително, „битието“ не може да се схваща като биващо, *enti non additur aliqua natura*: „битието“ не може да придобие определеност като му се припише нещо биващо. Битието не може да бъде дефинитивно изведено от по-висши понятия и да бъде представено чрез по-нисши. Но следва ли от това, че „битието“ не може да бъде проблем? Съвсем не; единствено можем да заключим,

² Аристотел, *Метафизика*, III 4, 1001a21.

³ Тома от Аквино, *Сума на теологията*, I–II qu. 94 a.2.

⁴ Аристотел, *Метафизика*, III 3, 998b22.

⁵ За учението за трансценденталиите вж. капиталния труд на Ян Артсен *Medieval Philosophy and the Transcendentals*, E. J. Brill, Amsterdam et al. 1996. – Б.пр.

⁶ Срв. Паскал, *Мисли и малки съчинения*, Париж 1912, с. 169: Не е възможно да се опитаме да дефинираме битието, без да изпаднем в този абсурд: не е възможно да дефинираме една дума, без да започнем от него, било то изречено или подразбрано. Та за да дефинираме битието, би трябвало да го изкажем и така да употребим дефинираната дума в дефиницията му.

че „битието“ не е нещо такова като биващото. Ето защо оправданият в някакви граници вид определяне на биващото – „дефиницията“ на традиционната логика, която сама има основанията си в античната онтология – не е приложим към битието. Недефинируемостта на битието не освобождава от въпроса за неговия смисъл, ами направо го изисква.

3. „Битие“ е саморазбиращо се понятие. При всяко познание, изказване, при всяко отнасяне към дадено биващо, при всяко отнасяне-към-самия-себе-си се употребява „битие“, като изразът е „бездруго“ разбираем. Всеки разбира: „небето е синьо“, „аз съм радостен“ и подобни изрази. Само че тази усреднена разбираемост демонстрира единствено неразбираемостта. Тя прави очевидно, че във всяко отнасяне и битие към биващото такова априори се крие загадка. Това, че вече живеем с разбиране на битието и същевременно смисълът на битието тъне в мрак, доказва принципната необходимост да бъде поставен отново въпросът за смисъла на „битието“.

Позоваването на саморазбираемостта в кръга на основните философски понятия, и то най-вече по отношение на понятието „битие“, е съмнителен подход, макар от друга страна „саморазбиращото се“ и само то е „тайните отсъждения на обикновения разум“ (Кант) и то трябва да стане и остане изрична тема на аналитиката („занаятът на философите“).

Разглеждането на предразсъдъците показва същевременно ясно, че не само липсва *отговорът* на въпроса за битието, ами дори и самият въпрос е тъмен и безпосочен. Повторението на въпроса за битието, следователно, ще рече: въпросът да бъде най-напред поне удовлетворително *поставен*.

§ 2. Формалната структура на въпроса за битието

ВЪПРОСЪТ ЗА СМИСЪЛА НА БИТИЕТО трябва да бъде *поставен*. Ако този е един от или дори фундаменталният въпрос, това питане изисква съответстващата му прозирност. Ето защо трябва накратко да бъде обсъдено какво изобщо принадлежи на един въпрос, та да може да бъде направен видим като *отличителен* въпросът за битието.

Всяко питане е търсене. Търсенето бива повеждано отнапред от онова, което се търси. Питането е познавателно търсене на биващото, доколкото то е и е по определен начин. Познавателното търсене може да стане „изследване“ като определяне, извяващо онова, за което се пита. Като питане за ... питането има свое *нещо*, за което *се пита*. Всяко питане за ... е по някакъв начин запитване при Към питането освен онова, за което се пита, принадлежи *онова, което бива запитвано*. В изследващия, сиреч теоретичния, въпрос, онова, за което се пита, трябва да е определено и доведено до понятие. В онова, за което се пита, като собствено имано предвид е заложено нещото, при което питането постига целта си. Самото питане, като отнасяне на едно биващо, именно на питащия, има собствен характер на битие. Едно питане може да

бъде осъществено като „просто-така-питам“ или като експлицитно поставяне на въпроса. Своеобразието на последното е в това, че питането отнапред става прозрачно за себе си във всички споменати конститутивни характеристики на въпроса.

Въпросът за смисъла на битието трябва да бъде *поставен*. С това сме изправени пред необходимостта да обсъдим въпроса за битието с оглед на приведените структурни моменти.

Като търсене питането има нужда от предварително ръководство от търсеното. Ето защо смисълът на битието трябва вече да ни е по някакъв начин на разположение. Беше намекнато: ние винаги вече се движим в някакво разбиране за битието. От него възниква изричният въпрос за смисъла на битието и тенденцията на неговото понятие. Ние не *знаем* какво ще рече „битие“. Но още като попитаме: „какво е битие?“, се придържаме към някакво разбиране за „е“, без да сме в състояние понятиено да фиксираме значението на това „е“. Ние не познаваме дори хоризонта, от който би трябвало да схванем и фиксираме смисъла. *Това усреднено и смътно разбиране за битието е факт.*

Това разбиране за битието може все още да е твърде колебливо и обтекаемо, да се движи плътно до границата на простото знаене на думата – тази неопределеност на разбирането за битието, с което разполагаме винаги, обаче сама по себе си е положителен феномен, който се нуждае от изясняване. Изследването на смисъла на битието няма да пожелае да го изясни от самото начало. Интерпретацията на усредненото разбиране за битието придобива необходимата си ръководна нишка едва с изграденото понятие за битие. От яснотата на понятието и принадлежащите му начини на неговото експлицитно разбиране ще може да се установи какво има предвид затъмненото, съответно още непроясненото разбиране за битието, какви видове затъмняване, съответно възпрепятстване на експлицитното проявяване на смисъла на битието са възможни и необходими.

Усредненото, смътно разбиране на битието може, по-нататък, да бъде наложено от наследени теории и мнения за битието, и то така, че тези теории като източници на господстващото разбиране остават скрити. – Онова, което се търси в питането за битието, не е напълно непознато, при все че отначало е изцяло неуловимо.

Онова, за което се пита в подлежащия на разработка въпрос, е битието, нещото, което определя биващото като биващо, нещото, благодарение на което биващото, както и да бъде обсъждано то, винаги е разбрано. Самото битие на биващото не „е“ едно биващо. Първата философска крачка в разбирането на проблема за битието се състои в това, „да не се разказва история“, *μῦθόν τινα διηγέσθαι*⁷, сиреч биващото да не бъде определено като биващо чрез връщане назад към друго биващо, от което е произлязло, все едно битието има характера на възможно биващо. Затова именно битието като това, за което се пита, изисква собствен вид указания, които същностно се различават от откритието на биващото. Съответно и *онова, за*

⁷ Платон, Софист, 242c.

което се пита, смисълът на битието, ще изисква собствена понятийност, отново същностно отдалечена от понятията, в които биващото достига своята съответстваща на значението му определеност.

Доколкото се пита за битието, а битието представлява битие на биващото, това, на което бива зададен въпросът за битието, е самото биващо. То бива запитвано именно за неговото битие. За да може обаче да предаде неизопачено характеристиките на своето битие, то трябва отнапред да е станало на свой ред достъпно такова, каквото е самò по себе си. По отношение на запитваното обаче въпросът за битието изисква постигането и предварителното подсигуриране на правилния вид достъп до биващото. Само че „биващи“ наричаме много неща и в различен смисъл. Биващо е всичко, за което говорим, за което имаме мнение, към което се отнасяме по един или друг начин; биващо е също така това, което и както сме ние самите. Битието е заложено във факта и начина на съществуване, в реалността, наличността, състоянието, валидността, човешкото-битие-тук⁸, в „има“. По кое биващо следва да бъде разчетен смисълът на битието, от кое биващо трябва да вземе началото си разкриването на битието? Изходната точка произволна ли е или определено биващо има предимство при обработването на въпроса за битието? Кое е това служещо за образец биващо и в какъв смисъл има предимство?

Ако въпросът за битието трябва да бъде изрично поставен и проследен в неговата пълна прозрачност, то разработването на този въпрос след досегашните разяснения изисква експликация на начина на вглеждане в битието, на разбиране и понятийно долавяне на смисъла, на подготвеност за възможността правилно да изберем образцовото биващо, изработването на автентичния вид достъп към това биващо. Вглеждането-в, разбирането и схващането-на, избирането и достъпът-към са конститутивни отнасяния на питането и така самите те представляват битийни модуси на определено биващо, именно на *това* биващо, което сме ние самите, питащите. Разработването на въпроса за битието означава следователно проясняването на едно биващо – питащото – в неговото битие. Поставянето на този въпрос като модус на *битието* на някакво биващо самò бива същностно определено от онова, за което в него се пита – от битието. Това биващо, което винаги сме ние самите и което между другото има битийната възможност да пита, подвеждаме под термина *човешко-битие-тук*. Изричното и прозрачно поставяне на въпроса за смисъла на битието изисква предварителна подобаваща експликация на едно биващо (човешкото-битие-тук) по отношение на неговото битие.

Но не изпада ли подобно начинание в очевиден кръг? Какво, ако не движение в кръг е да трябва предварително да определиш биващото в *неговото битие* и едва на тази основа да искаш да поставиш въпроса за битието? За оформянето на въпроса не е ли вече „предпоставено“ онова, което тепърва трябва да предостави отговорът на този въпрос? Формални възражения като винаги лековато привежданата в областта

⁸ „Тук“, разбира се, се мисли хронотопно, като „тук-и-сега“ – срв. § 79–81. – Б.пр.

на изследването на началата аргументация от „кръга в доказателството“ са винаги стерилни, стане ли дума за конкретните пътища на изследването. Те не допринасят нищо за разбирането на нещата и пречат за проникването в полето на изследването.

Фактически обаче в споменатата постановка на въпроса изобщо няма кръг. Биващото може да бъде определено в битието си и без при това да е непременно на разположение експлицитното понятие за смисъла на битието. Ако не беше така, то и досега не би могло да има все още онтологическо познание, чийто фактичен състав никой не ще отрече. Наистина, „битието“ е „предпоставено“ във всички досегашни онтологии, само че не като *понятие*, което е на наше разположение – не като това, като което е търсено. „Предпоставеността“ на битието има характера на предварително отчитане на битието, и то така, че като го отчитаме даденото отнапред биващо предварително бива артикулирано в своето битие. Това водещо отчитане на битието израства от усредненото разбиране за битието, в което ние винаги вече се движим, *и което в края на краищата принадлежи към същностната устроеност на самото човешко-битие-тук*. Такова „предпоставяне“ няма нищо общо с полагането на основоположение, от което дедуктивно да бъде изведена последователността на положенията. В постановката на въпроса за смисъла на битието изобщо не може да има „кръгово доказателство“, тъй като при отговарянето на въпроса имаме не извеждащо обоснование, а явяващо основанието полагане.

Не „кръгово доказателство“ имаме във въпроса за смисъла на битието, а една чудновата „отнесеност-назад-или-напред“ на запитаното (битие) към питането като битиен модус на едно биващо. Същностната засегнатост на питането от питаното принадлежи към най-автентичния смисъл на въпроса за битието. А това означава само: биващото с характеристиките на човешкото-битие-тук има дори може би изключително отношение към самия въпрос за битието. Но със самото това не е ли вече изтъкнато едно определено биващо в битийното му предимство и не е ли предзададено образцовото биващо, което трябва да служи за първото *запитвано* с въпроса за битието? С изложеното дотук нито е доказано предимството на човешкото-битие-тук, нито е намерено решението относно неговата възможна или дори необходима функция като биващото, което най-напред трябва да бъде запитано. Но така или иначе нещо като предимство на човешкото-битие-тук е заявено.

§ 3. Онтологичното предимство на въпроса за битието

ХАРАКТЕРИЗИРАНЕТО НА ВЪПРОСА ЗА БИТИЕТО според ръководната нишка на формалната структура на въпроса като такъв проясни този въпрос като своеобразен в смисъл, че неговото разработване и дори решаване изисква цяла поредица от фундаментални разглеждания. Отличаването на въпроса за битието обаче ще дойде напълно на бял свят, когато той бъде достатъчно ясно очертан съобразно неговата функция, неговото намерение и неговите мотиви.